

Betænkning

over

- I. forslag til lov om ændring af kildeskatteloven,
 II. forslag til lov om ændring af lov om afgift af arv og gave og
 III. forslag til lov om ændring af landsskatteretsloven.

(Afgivet af udvalget den 10. december 1969).

Udvalget har gennemgået lovforslagene i 7 møder og har herunder haft flere samråd med finansministeren og et samråd med indenrigsministeren. Udvalget har stillet en række skriftlige spørgsmål til finansministeren. Spørgsmålene er tillige med ministerens besvarelser optrykt som bilag til betænkningen.

Udvalget har modtaget skriftlige henvendelser fra Landsforeningen af enlige Skatteborgere og fra hr. Jørn Kragh, Hillerød.

Ad I. forslag til lov om ændring af kildeskatteloven.

Finansministeren har stillet de nedenstående ændringsforslag nr. 1-5, der er tiltrådt af udvalget eller et flertal. Vedrørende indholdet af ændringsforslagene henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *flertal* (det konservative folkepartis, venstres og det radikale venstres medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de foreslåede ændringer.

Et *mindretal* (socialdemokratiets og socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) kan tiltræde finansministerens ændringsforslag nr. 4 vedrørende medhjælpende hustruer. Mindretallet vil undlade at stemme om de andre ændringsforslag på grund af disses nære sammenhæng med de af regeringspartierne tidligere gennemførte forringelser af kildeskattelovens regler om beskatning af dødsboer. Mindretallet vil under lovforslagets 2. behandling nærmere redegøre for sin stilling til selve lovforslaget.

Ad II. forslag til lov om ændring af lov om afgift af arv og gave.

Et *flertal* (det konservative folkepartis, venstres og det radikale venstres medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* (socialdemokratiets og socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) finder det rimeligt, at der samtidig med lempelsen af arveafgiften for ægtefællen og udsættelsen af afgiftsbetalingen for privat skiftede boer sker en forhøjelse af afgiften for de fjernere arveklasser. Mindretallet stiller derfor det nedenstående ændringsforslag.

Ad III. forslag til lov om ændring af landsskatteretsloven.

Finansministeren har stillet de nedenstående ændringsforslag, der er tiltrådt af udvalget. Vedrørende indholdet af ændringsforslagene henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af socialistisk folkepartis medlem) lovforslaget til *vedtagelse* med de foreslåede ændringer.

Et *mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) vil afholde sig fra at stemme over lovforslaget, da dette hovedsagelig har tilknytning til kildeskattelovens dødsbobebskatningsregler, som mindretallet finder utilfredsstillende.

Ændringsforslag

til

I. forslag til lov om ændring af kildeskatteloven.

Af *finansministeren*, tiltrådt af et *flertal* (Haunstrup Clemmensen, Asger Jensen, Poul Schlüter, Stetter, Jens Foged, Niels Andersen, Henry Christensen, Helge von Rosen, Nordqvist og Martin Pedersen):

1) Nr. 1 affattes således:

„1. § 16, stk. 3, ophæves, og i stedet ind-sættes:

„Stk. 3. Kan skattemyndigheden ikke godkende værdiansættelsen af et aktiv eller passiv i en opgørelse efter § 14, stk. 3, § 14, stk. 10, § 15, § 15 A, § 17, stk. 2, 2. pkt., § 20, stk. 2, § 20 B, stk. 2, eller § 20 C, stk. 4, eller i en endelig boopgørelse, kan den lade aktivet eller passivet vurdere af personer, der udmeldes af skifteretten efter forud-gående meddelelse til alle vedkommende. Også boet kan lade en sådan vurdering foretage til brug ved værdiansættelsen i en opgørelse. Udgifterne ved en vurdering, der er foranlediget af skattemyndigheden, be-tales af boet, hvis vurderingssummen er mindst 10 pct. større eller mindre end den værdi, boet har angivet. Er fast ejendom i boets opgørelse ansat til en mindre værdi end ejendomsværdien, skal boet dog altid betale udgifterne ved vurderingen, hvis denne fører til en forhøjelse.

Stk. 4. Værdiansættelsen i en endelig bo-opgørelse eller en opgørelse efter § 17, stk. 2, 2. pkt., § 20, stk. 2, eller § 20 C, stk. 4, er i skatte- og afgiftsmæssig henseende bindende for boet, for arvinger, legatarer og afdødes ægtefælle samt for det offentlige. Skatte-myndigheden kan dog ændre værdiansæt-telsen, hvis den finder, at ansættelsen ikke svarer til værdien i handel og vandel på skæringsdagen i den endelige boopgørelse eller på det tidspunkt, der lægges til grund for en opgørelse efter § 17, stk. 2, 2. pkt., § 20, stk. 2, eller § 20 C, stk. 4. Hvis skatte-myndigheden vil ændre ansættelsen uden vurdering efter stk. 3, skal den give boet meddelelse om ændringen inden 3 måneder efter opgørelsens modtagelse. Ønsker skatte-myndigheden vurdering efter stk. 3, skal den inden samme frist rette henvendelse til

skifteretten herom. Hvis skattemyndigheden vil ændre boets værdiansættelse, efter at vurdering er foretaget, skal den give boet meddelelse om ændringen inden 4 uger efter, at de udmeldte personer har afgivet deres erklæring. Ændrer skattemyndigheden boets værdiansættelse, bliver den ændrede ansættelse bindende på samme måde som angivet i 1. pkt., medmindre den påklages efter landsskatteretslovens regler herom.

Stk. 5. Skattemyndigheden kan ændre værdiansættelsen af et aktiv eller passiv i en opgørelse efter § 14, stk. 3, § 14, stk. 10, § 15, § 15 A eller § 20 B, stk. 2, hvis den finder, at ansættelsen ikke svarer til vær-dien ved dødsfaldet eller på tidspunktet for skiftebegøringens imødekomme, jfr. § 20 B, stk. 2, 3. pkt. Ved ændring af sådanne værdiansættelser gælder reglerne i stk. 4, 3.-5. pkt.“

Stk. 4 bliver herefter stk. 6.“

2) I nr. 2 affattes indledningen således:

„I § 16, stk. 4, der bliver stk. 6, indsættes som 2.-4. pkt.“

3) Nr. 13 og 14 udgår, og i stedet ind-sættes:

„13. § 32, stk. 2 og 3, affattes således:

„Stk. 2. Underskud i længstlevendes skat-tepligtige indkomst for de to sidste ind-komstår, inden skiftebegøringen imødekom-mes, kan, i det omfang det ikke kan ud-nyttes fuldt ud ved overførsel til længst-levendes senere indkomstår efter lignings-lovens regler, fradrages i boets skatteplig-tige indkomst for de samme indkomstår. For hvert af disse senere indkomstår skal underskuddet dog først søges fradraget i længstlevendes indkomst efter ligningslovens regler. I det omfang underskuddet derefter kan udnyttes ved fradrag i boets indkomst, kan det ikke overføres til længstlevendes indkomst for det efterfølgende indkomstår. Underskuddet kan ikke overføres til boet i dettes sidste indkomstår, hvis skærings-dagen i den endelige boopgørelse eller en opgørelse efter § 20, stk. 2, eller § 20 C, stk. 4, ligger forud for afslutningen af længstleven-des tilsvarende indkomstår.

Stk. 3. Underskud i længstlevendes skat-tepligtige indkomst for indkomstår under skiftet kan fradrages i boets skattepligtige

indkomst for samme indkomstår. Underskuddet kan dog ikke overføres til boet i dettes sidste indkomstår, hvis skæringsdagen i den endelige boopgørelse eller en opgørelse efter § 20, stk. 2, eller § 20 C, stk. 4, ligger forud for afslutningen af længstlevendes tilsvarende indkomstår. I det omfang længstlevendes underskud ikke kan dækkes ved overførsel til boet, kan længstlevende overføre det resterende underskud til senere indkomstår efter ligningslovens regler. Underskud i boets skattepligtige indkomst kan fradrages i længstlevendes skattepligtige indkomst for samme indkomstår. I de tilfælde, der er nævnt i 2. pkt., kan underskud i boets sidste indkomstår dog ikke overføres til længstlevende. I det omfang boets underskud ikke kan dækkes ved overførsel til længstlevende, kan boet overføre det resterende underskud til senere indkomstår efter ligningslovens regler.““

Af finansministeren, tiltrådt af udvalget:

4) Efter nr. 17 indsættes som nyt nummer:

„0. § 37 A, stk. 3, affattes således:

„Stk. 3. Reglerne i stk. 2 gælder ikke, hvis hustruen i det pågældende indkomstår har særskilt indkomst over 2.400 kr., eller hvis sambeskatningen med hustruen er ophørt inden indkomstårets udgang. For det indkomstår, hvori sambeskatningen er indtrådt, afskærer en særskilt indkomst hos hustruen under ægteskabet dog fra anvendelse af reglerne i stk. 2, også hvor den særskilte indkomst er under den nævnte beløbsgrænse. Hvor hustruen har særskilt indkomst på 2.400 kr. og derunder og reglerne i stk. 2 anvendes, lægges den særskilte indkomst uden fradrag efter stk. 1 til det indkomstbeløb, der henføres til hustruen. Bliver det til hustruen henførte beløb derved større end 12.000 kr., medregnes det overskydende beløb til det beløb, der ved anvendelsen af stk. 2 henføres til manden.““

Af finansministeren, tiltrådt af flertallet under nr. 1:

5) Efter nr. 18 indsættes som nyt nummer:

„00. I § 67, stk. 1, indsættes efter 1. pkt.:

„For et dødsbo foretages modregningen i den skat, der pålignes boet vedrørende det pågældende indkomstår. Tilsvarende modregning foretages for dødsboer, der er skattepligtige efter § 4, stk. 4, i loven om kildeskattens ikrafttræden, jfr. lovbekendtgørelse nr. 185 af 8. maj 1969. I det omfang beløbet ikke kan anvendes til modregning i skat, der pålignes boet, udbetales det kontant.““

Bemærkninger til ændringsforslagene.

Til nr. 1 og 2.

Efter § 14, stk. 3 og 10, § 15 og § 15 A i kildeskatteloven skal det offentlige eller private bo straks efter dødsfaldet indsende en opgørelse over værdien af aktiverne og passiverne ved dødsfaldet. En sådan opgørelse skal efter § 20 B, stk. 2, også indsendes ved skifte af et uskiftet bo i længstlevende ægtefælles levende live. Her omfatter opgørelsen imidlertid aktiverne og passiverne på tidspunktet for skiftebegæringens inddekommelse.

De nævnte opgørelser har bl. a. betydning for, om boet opnår skattefrihed efter reglerne i kildeskattelovens § 16, stk. 1 og 2.

Efter kildeskatteloven kan boets ansættelse af værdierne i en sådan opgørelse anfægtes af skattemyndigheden. Til brug ved værdifastsættelsen kan både skattemyndigheden og boet forlange aktivet eller passivet vurderet af personer, som udmeldes af skifteretten. Loven fastsætter imidlertid ingen tidsmæssig begrænsning for skattemyndighedens adgang til at anfægte de værdier, boet har benyttet i opgørelsen.

Da reglerne i kildeskattelovens § 16, stk. 1 og 2, om skattefrihed bygger på, at der — så vidt det er gør ligt — på det tidligst mulige tidspunkt skal skabes klarhed over, om boet kan opnå skattefrihed, synes det både hensigtsmæssigt og rimeligt med en tidsmæssig begrænsning af skattemyndighedens adgang til at anfægte værdierne i de her nævnte opgørelser. Ændringsforslagene går ud på en sådan tidsmæssig begrænsning af adgangen til at anfægte værdierne. Begrænsningen findes i de nu foreslåede bestemmelser i § 16, stk. 5.

Efter ændringsforslaget skal skattemyndigheden, hvis den ønsker at ændre boets

ansættelse af værdierne, give boet meddelelse om ændringen inden 3 måneder efter opgørelsens modtagelse. Ønsker skattemyndigheden aktivt eller passivet vurderet efter kildeskattelovens § 16, stk. 3, skal den inden for samme frist på 3 måneder rette henvendelse til skifteretten derom. Hvis skattemyndigheden — når vurdering er foretaget — vil ændre de værdier, boet har anvendt, skal den give boet underretning derom inden 4 uger efter, at de udmeldte personer har afgivet deres erklæring.

Boet kan ikke påklage værdifastsættelsen som sådan til landsskatteretten (og de ordinære domstole), men boet kan ved klage over de efterfølgende indkomstsætninger få landsskatteretten til at tage stilling til, om betingelserne for skattefrihed efter kildeskattelovens § 16, stk. 1, er til stede.

De foreslåede frister gælder kun med hensyn til værdifastsættelsen for de aktiver og passiver, der er angivet i boets opgørelse. Bliver skattemyndigheden først på et senere tidspunkt bekendt med et aktiv eller passiv, som ikke var medtaget i boets oprindelige opgørelse, regnes fristerne for skattemyndighedens adgang til at anfægte værdien af dette først fra det tidspunkt, hvor boet har givet meddelelse om, til hvilken værdi man ønsker det ansat.

Foruden de nævnte ændringer er der i § 16, stk. 3 og 4, foreslået en enkelt redaktionel ændring. I den nu foreslåede formulering af de to stykker henvises der til § 17, stk. 2, som omhandler værdiansættelserne af aktiver, som udlægges inden skæringsdagen i den endelige boopgørelse. I § 17, stk. 2, 3. pkt., er der i forvejen en tilbagevisning til reglerne i § 16, stk. 4, jfr. stk. 3, om værdifastsættelsen og adgangen til at få aktiverne vurderet.

Til nr. 3.

Ændringen er alene af redaktionel karakter.

Til nr. 4.

Efter kildeskattelovens § 37 A, stk. 2, skal der ved indkomstskattens beregning foretages en opdeling af ægtefællernes indtægt, dersom hustruen i væsentligt omfang har deltaget i driften af mandens eller ægtefællernes fælles erhvervsvirksomhed. I så fald skal 25 pct. af mandens skatte-

pligtige indkomst, dog højst 12.000 kr., henføres til beskatning hos hustruen. Hver ægtefælle får et personfradrag, og i den del af indkomsten, der henføres til hustruen, indrømmes der desuden et hustrufradrag på 1.200 kr., der gradvis aftrappes, når ægteparrets samlede skattepligtige indkomst overstiger 30.000 kr. Opdelingen af ægtefællernes indkomst vedrører alene skatteberegningen, idet ægteparrets samlede skat opkræves hos manden.

For ægtepar, hvis indtægt er så stor, at de omtalte fradrag kan udnyttes fuldt ud, medfører reglerne om medhjælpende hustru, at indkomstskatten bliver noget lavere end ved fuld sambeskatning uden hustrufradrag. I de fleste kommuner vil der blive tale om skattelettelser fra omkring 400 kr. til ca. 1.800 kr. alt efter størrelsen af ægtefællernes indkomst.

Efter den nuværende udformning af reglerne kan beskatning med medhjælpende hustru ikke finde sted, hvis hustruen i det pågældende indkomstår har haft særskilt indkomst, f. eks. ved arbejde for fremmede eller ved selvstændig virksomhed. Derfor vil selv en ganske ringe særskilt hustruindtægt afskære ægteparret fra de skattelettelser, der er knyttet til beskatning med medhjælpende hustru, og dette har givet anledning til en del kritik.

Ændringsforslaget tager sigte på at imødekomme denne indvending, idet det foreslås, at en særskilt hustruindkomst på 2.400 kr. og derunder ikke skal afskære fra anvendelse af reglen om medhjælpende hustruer. Når hustruen har en særskilt indkomst under denne beløbsgrænse, og skatteberegningen foretages efter reglerne for medhjælpende hustruer, skal den særskilte indkomst efter forslaget lægges til den del af mandens indkomst, der henføres til hustruen. Der gives ikke hustrufradrag efter § 37 A, stk. 1, på indtil 2.000 kr. i den særskilte indkomst. Det skal dog efter forslaget ikke være muligt at henføre mere til hustruen end de 12.000 kr., der efter de gældende regler er maksimum. Et eventuelt overskydende beløb må derfor henføres til beskatning hos manden. Når skatten er beregnet for hver ægtefælle for sig, skal de samlede skatter som efter hovedreglen opkræves hos manden.

Når grænsen for den særskilte indkomst, der kan foreligge, uden at man afskæres

fra at anvende reglerne om medhjælpende hustruer, er foreslået fastsat til 2.400 kr., skyldes det et ønske om i videst muligt omfang at undgå et spring i beskatningen, når hustruens særskilte indkomst kommer op over grænsen. Så længe ægteparrets samlede indkomst er under den såkaldte proportionalsskattegrænse, vil der ikke blive væsentligt udsving i beskatningen, når hustruens særskilte indkomst kommer op over 2.400 kr. Det medfører nemlig kun, at hustrufradraget på 1.200 kr. for medhjælpende hustru mistes, men til gengæld opnås hustrufradrag med mindst halvdelen af 2.400 kr. eller 1.200 kr. For noget højere indkomster kan det derimod ikke undgås, at der indtræder en vis skattestigning, når hustruens særskilte indkomst overstiger de 2.400 kr. og retten til beskatning efter reglerne for medhjælpende hustruer derved mistes. Disse skattestigninger vil blive større, jo højere ægtefællernes indkomst er; de vil dog selv for de allerhøjeste indkomster ikke nå op over ca. 1.100 kr.

I det år, hvori ægteskab indgås, kan reglerne om medhjælpende hustruer anvendes, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt. For det første år i ægteskabet beskattes hustruen under ét af sin selvstændige indkomst før ægteskabet og sin eventuelle særskilte indkomst under ægteskabet, og der indrømmes hustrufradrag efter § 37 A, stk. 1, på indtil 2.000 kr. Det ville volde betydelige tekniske vanskeligheder, om der for dette år også skulle være mulighed for at anvende reglerne om medhjælpende hustruer, selv om hustruen har særskilt indkomst under ægteskabet, og undtagelsesreglen herom skal derfor efter forslaget kun kunne anvendes, når ægteskabet har bestået i hele indkomståret.

Administrationen af reglerne om ægtefællers beskatning er planlagt og programmeret for det første kildeskatteår, 1970, ud fra den forudsætning, at enhver særskilt indkomst afskærer fra anvendelse af reglerne om medhjælpende hustruer, og forskudsregistreringen er foretaget i overstemmelse hermed. Som ændringsforslaget er udformet, har det virkning allerede for indkomståret 1970, og de skattelignende myndigheder må derfor foretage ændring af forskudsgrundlaget i de tilfælde, hvor undtagelsesreglen medfører, at der nu bliver

mulighed for beskatning med medhjælpende hustru. Det vil volde en del administrativt besvær, og det vil i disse tilfælde normalt kun være muligt at foretage ændringen af forskudsgrundlaget, når skatteyderen selv anmoder derom. Det må imidlertid anses for vigtigt, at undtagelsesreglen kommer til at gælde for 1970, bl. a. for at skattemæssige hensyn ikke skal forhindre gifte kvinder, der hjælper til i mandens eller en fælles erhvervsvirksomhed, i at tage del i arbejdet med kommunalvalgene eller lade sig opstille til disse.

Udeladelsen af ordene „eller indkomst, hvoraf der svares sømandsskat“ betyder ikke nogen realitetsændring, men begrundes alene med, at sætningen gøres overflødig af § 7, stk. 3, i sømandsskattebogen, der bestemmer, at reglerne i kildeskattelovens § 37 A, stk. 2 (om medhjælpende hustruer), ikke gælder, hvis en af ægtefællerne har været ansat til tjeneste om bord i det pågældende lønningsår.

Til nr. 5.

Efter de skete ændringer i kildeskattens regler om dødsboers beskatning skal boerne ikke svare foreløbig skat. Skatten for hvert indkomstår forfalder samlet til betaling den 1. oktober i det følgende år. Ændringsforslaget tager alene sigte på at tilpasse reglerne om udbytteskat til denne ordning. Desuden tydeliggøres det, at der også skal ske modregning af indeholdt udbytteskat for de dødsboer, der er under skifte ved kildeskattens ikrafttræden, og som beskattes efter de hidtidige regler.

II. forslag til lov om ændring af lov om afgift af arv og gave.

Til § 1.

Af et *mindretal* (Grünbaum, Ove Hansen, Per Hækkerup, Egon Jensen, Hans Lund, Peter Nielsen og Ømann):

Efter nr. 1 indsættes som nyt nummer:

„0. § 2, *litra B, C og D*, affattes således:

„B. Når arven tilfalder arveladerens forældre eller deres afkom, som ikke falder ind under A., samt når arven tilfalder arveladerens stedforældre, svares arveafgift af arvelodden efter følgende skala:

Arveloddens størrelse i kr.		Afgiften		
1.	Ikke over 2.000			10 pct.
2.	Over 2.000, men ikke over 5.000	200 kr. af	2.000 kr. og	15 pct. af resten.
3.	5.000, - - - 10.000	650 - - -	5.000 - - -	20 - - -
4.	10.000, - - - 20.000	1.650 - - -	10.000 - - -	25 - - -
5.	20.000, - - - 50.000	4.150 - - -	20.000 - - -	30 - - -
6.	50.000, - - - 100.000	13.150 - - -	50.000 - - -	35 - - -
7.	100.000, - - - 200.000	30.650 - - -	100.000 - - -	40 - - -
8.	200.000, - - - 500.000	70.650 - - -	200.000 - - -	45 - - -
9.	500.000, - - - 1.000.000	205.650 - - -	500.000 - - -	50 - - -
10.	1.000.000,	455 650 - - -	1 000.000 - - -	55 - - -

C. Når arven tilfalder arveladerens bedsteforældre eller deres afkom, som ikke falder ind under A. og B., svares arveafgift af arvelodden efter følgende skala:

Arveloddens størrelse i kr.		Afgiften		
1.	Ikke over 1.000			15 pct.
2.	Over 1.000, men ikke over 2.000	150 kr. af	1.000 kr. og	20 pct. af resten.
3.	2.000, - - - 5.000	350 - - -	2.000 - - -	25 - - -
4.	5.000, - - - 10.000	1.100 - - -	5.000 - - -	30 - - -
5.	10.000, - - - 20.000	2.600 - - -	10.000 - - -	35 - - -
6.	20.000, - - - 50.000	6.100 - - -	20.000 - - -	40 - - -
7.	50.000, - - - 100.000	18.100 - - -	50.000 - - -	45 - - -
8.	100.000, - - - 200.000	40.600 - - -	100.000 - - -	50 - - -
9.	200.000, - - - 500.000	90.600 - - -	200.000 - - -	55 - - -
10.	500.000,	255.600 - - -	500.000 - - -	65 - - -

D. Når arven tilfalder andre slægtninge af arveladeren eller med ham ubeslægtede, svares arveafgift af arvelodden efter følgende skala:

Arveloddens størrelse i kr.		Afgiften		
1.	Ikke over 1.000			25 pct.
2.	over 1.000, men ikke over 2.000	250 kr. af	1.000 kr. og	30 pct. af resten.
3.	2.000, - - - 5.000	550 - - -	2.000 - - -	35 - - -
4.	5.000, - - - 10.000	1.600 - - -	5.000 - - -	40 - - -
5.	10.000, - - - 20.000	3.600 - - -	10.000 - - -	45 - - -
6.	20.000, - - - 50.000	8.100 - - -	20.000 - - -	50 - - -
7.	50.000, - - - 100.000	23.100 - - -	50.000 - - -	60 - - -
8.	100.000,	53.100 - - -	100.000 - - -	70 - - -

Bemærkninger til ændringsforslaget.

Forslaget går ud på en forhøjelse af arveafgiften for arveklasserne B, C og D. Der henvises i øvrigt til mindretallets udtalelse i betænkningens tekst.

III. forslag til lov om ændring af landsskatteretsloven.

Af finansministeren, tiltrådt af udvalget:

Til § 1.

1) Efter nr. 1 indsettes som nyt nummer:

„0. § 3, stk. 4, 3. pkt., ophæves, og i stedet indsettes:

„Ligningsdirektoratet kan ligeledes bemyndige et skatteråd eller et vurderingsråd til at foretage nye ansættelser i tilfælde, hvor disse tidligere med urette ikke er foretaget. For vurderingers vedkommende kan direktoratet begrænse bemyndigelsen efter 1. og 3. pkt., således at ændringen eller den nye ansættelse kun kan foretages med fremtidig skattemæssig virkning.“

2) Efter nr. 8 indsettes som nyt nummer:

„0. I § 8, stk. 5, 2. pkt., ændres „viceformand“ til: „retsformand“.“

Bemærkninger
til ændringsforslagene.

Til nr. 1.

Der stilles forslag om en redaktionel ændring af landsskatteretslovens § 3, stk. 4, med det formål at præcisere, at ligningsdirektoratets bemyndigelser til vurderingsrådene kan begrænses til alene at have fremtidig skattemæssig virkning, hvad enten det drejer sig om ændring af en tidligere foretaget vurdering eller om bemyndigelse

til at foretage en ny vurdering i tilfælde, hvor den med urette ikke er foretaget tidligere.

Til nr. 2.

Som følge af lovforslagets regler om ændrede stillingsbetegnelser for landsskatterettens formand og viceformænd foreslås det, at betegnelsen „viceformand“ i landsskatteretslovens § 8, stk. 5, 2. pkt., ændres til: „retsformand“.

Haustrup Clemmensen.

Asger Jensen.

Poul Schlüter.

Stetter,
formand.

Jens Foged.

Niels Andersen,
næstformand.

Henry Christensen.

Helge von Rosen.

Nordqvist.

Martin Pedersen.

Grünbaum.

Ove Hansen.

Per Hækkerup.

Egon Jensen.

Hans Lund.

Peter Nielsen.

Ømann.

Bilag.

Finansministerens besvarelser af spørgsmål fra udvalget.

Vedrørende forslag til lov om ændring af kildeskatteloven.

Spørgsmål 1.

Gælder der nogen tidsfrist, inden hvilken skattemyndigheden skal afgive forhåndsbesked, når betingelserne herfor foreligger?

Svar.

Som omtalt i bemærkningerne til lovforslaget må de foreslåede regler om forhåndsbesked ses på baggrund af dødsboernes interesse i så tidligt som muligt at få endelig besked om de forhold omkring anskaffelsen, der er medbestemmende for, om man må forvente fortjeneste eller tab på et aktiv, og for spørgsmålet, om en eventuel fortjeneste ville være almindelig eller særlig indkomst.

Statens ligningsdirektorat vil derfor være indstillet på den hurtigst mulige besvarelse af de anmodninger om forhåndsbesked, som direktoratet skal behandle, og det er hensigten at instruere skatterådene om at lægge særlig vægt på hurtigheden i deres arbejde med disse sager.

Man må regne med, at det vil stille sig meget forskelligt fra sag til sag, hvor lang tid skattemyndigheden behøver til at behandle en anmodning om forhåndsbesked.

I adskillige tilfælde, hvor der kun ønskes forhåndsbesked om mindre komplicerede forhold vedrørende et enkelt eller nogle få aktiver, vil det formentlig være muligt at besvare anmodningen meget hurtigt, forudsat at boet bidrager med de fornødne oplysninger så hurtigt som muligt.

I andre sager kan det dreje sig om et stort antal aktiver eller om mere komplicerede forhold omkring afdødes anskaffelse m. v. af aktivet, og her må det påregnes, at

en forsvarlig behandling af sagen kan kræve længere tid.

I særlige tilfælde kan det blive nødvendigt at udsætte besvarelsen — således når en revisions sag om afdødes beskatningsforhold omfatter forhold, hvorom der ønskes forhåndsbesked.

Som følge af de omtalte forskelle med hensyn til sagsbehandlingens omfang og varighed i de enkelte tilfælde er det ikke anset for praktisk at foreskrive bestemte tidsfrister for skattemyndighedernes behandling af disse sager. Det er herved også taget i betragtning, at man vanskeligt kunne knytte nogen særlig retsvirkning til, at en sådan tidsfrist ikke blev overholdt.

Spørgsmål 2.

Er der grænser for, hvor længe afgivelsen af forhåndsbesked kan forsinkes ved skattemyndighedens anmodning om yderligere oplysninger?

Svar.

Skønner skattemyndigheden, at der ikke er tilvejebragt oplysninger, der gør det muligt at give en forsvarlig forhåndsbesked, skal skattemyndigheden efter den foreslåede § 33, stk. 5, i kildeskatteloven anmode boet om at indsende de manglende oplysninger inden en frist, som skattemyndigheden fastsætter. Det må bero på et skøn bl. a. over omfanget af de ønskede oplysninger, hvor lang fristen skal være i det enkelte tilfælde; men den skal altid være mindst 14 dage.

Indsendes oplysningerne ikke inden fristens udløb, kan skattemyndigheden efter forslaget afslå anmodningen om forhåndsbesked eller begrænse forhåndsbeskeden til forhold, der skønnes tilstrækkeligt oplyst.

Efter forslaget har skattemyndigheden altså alene en beføjelse, men ikke en pligt til at afslå anmodningen om forhåndsbesked, hvis boet ikke rettidigt indsender oplysninger, som det er anmodet om. Det må bero på skattemyndighedens skøn i det enkelte tilfælde, om den vil gøre brug af beføjelsen, eller om den eventuelt vil give boet en yderligere frist til at fremkomme med oplysningerne.

Af hensyn til en hurtig afvikling af sagerne bør det tilstræbes, at tilvejebringelsen af oplysninger koncentrerer mest muligt. Boet bør således i egen interesse søge at give de nødvendige oplysninger, allerede når det indgiver anmodningen om forhåndsbesked. Hvor skattemyndigheden anmoder om yderligere oplysninger, bør den bestræbe sig på så vidt muligt at medtage alle spørgsmål, som ønskes oplyst, i sin første henvendelse til boet. Det vil dog næppe helt kunne undgås, at skattemyndigheden senere må bede om yderligere oplysninger, f. eks. fordi de første indsendte oplysninger giver anledning dertil.

Det bemærkes, at boet kan rette henvendelse til overordnet skattemyndighed og eventuelt til folketingets ombudsmand, hvis det finder, at der kan rejses spørgsmål om forsømmelighed eller lignende fra skattemyndighedens side i forbindelse med sagsbehandlingen.

Spørgsmål 3.

Kan anmodning om forhåndsbesked kun indgives, når den tiltrædes af samtlige arvinger, eller kan f. eks. eksekutor indgive en sådan anmodning uden tiltrædelse af arvingerne eller med tiltrædelse fra et flertal af arvingerne?

Svar.

Efter de foreslåede bestemmelser i kildeskattelovens § 16, stk. 4, er det boet som sådant, der kan indhente forhåndsbesked. *Det offentligt skiftede bo* kan indgive anmodning om forhåndsbesked, selv om dette ønske ikke er tiltrådt af samtlige arvinger eller et flertal af dem. Skifteretten (og det samme gælder i eksekutorboer for eksekutor) må kunne anmode om forhåndsbesked, hvis en enkelt arving fremsætter ønske om det, forudsat at ønsket er rimeligt begrundet. Skifteretten (eksekutor) kan formentlig

også som et led i den procesledende virksomhed på egen hånd anmode om forhåndsbesked.

I *det privat skiftede bo* kan der kun kræves forhåndsbesked, hvis arvingerne er enige om det. Dette følger af de almindelige skifteretlige regler. Den enkelte arving har imidlertid altid ret til at kræve overgang til offentligt skifte. Overgår boet til offentligt skiftebehandling, er skifteretten som nævnt ovenfor ikke bundet til at følge flertallet af arvingerne. Kan arvingen give en rimelig begrundelse for sit ønske om forhåndsbesked, må det antages, at skifteretten fremsætter anmodning derom.

Spørgsmål 4.

Hvad ville der være til hinder for en regel om, at et mindretal af arvingerne kan kræve vurdering, anmode om forhåndsbesked eller kræve påklage til landsskifteretten?

Svar.

Som nævnt i spørgsmål 3 kan der i *det privat skiftede bo* kun foretages sådanne dispositioner, som arvingerne er enige om. Det ville således være klart i modstrid med de almindelige skifteretlige regler, hvis man på skatteområdet gav de ikke enige privat skiftende arvinger ret til at kræve vurdering eller forhåndsbesked eller til at klage over boets skatteansættelser m. v. Hver enkelt arving i *det privat skiftede bo* kan imidlertid til enhver tid kræve overgang til offentlig skiftebehandling.

I *det offentligt skiftede bo* er skifteretten og eksekutor ikke bundet til at følge flertallet. Hvis mindretallet eller den enkelte arving kan give en rimelig begrundelse for ønsket om vurdering af et aktiv eller passiv, forhåndsbesked eller klage over boets skatteansættelse m. v., må det antages, at skifteretten (eksekutor) fremmer spørgsmålet, medmindre andre hensyn taler afgørende imod.

Praktiske hensyn taler afgørende imod at give mindretallet eller den enkelte arving eller legatar en egentlig ret til at kræve vurdering, forhåndsbesked eller til at klage over boets ansættelser m. v. En sådan ret for mindretallet eller den enkelte arving ville i betydelig grad kunne medvirke til at forlænge skiftebehandlingen til skade for

de øvrige arvinger. Den ville desuden ikke kunne undgå at få virkning også for de private skifter, idet den privat skiftende arving altid kunne være sikker på, at han kunne få realiseret sit ønske om vurdering, forhåndsbesked eller påklage, hvis han forlangte overgang til offentlig skiftebehandling.

Det vil næppe være muligt at praktisere en regel om, at der skal kunne kræves vurdering eller forhåndsbesked specielt af den arving, der skal have det pågældende aktiv udlagt. Spørgsmålet om forhåndsbesked og vurdering har ofte interesse på et tidspunkt, hvor der endnu ikke er truffet endelig beslutning om, hvem der skal have aktivet udlagt. I øvrigt opstår spørgsmålet, hvorledes arvingen skal kunne dokumentere, at han er „udpeget“ som den kommende udlægsmodtager. Hvis det øvrige bo ikke ønsker vurdering foretaget eller forhåndsbesked, ønsker man næppe heller at erkende, at den pågældende arving er udpeget.

Specielt med hensyn til adgangen til at klage bemærkes, at det medfører en række vanskeligheder, hvis der gives klageadgang til en anden end den, der har haft rådighed over sagen i første instans. Det vil betyde, at sagen i anden instans antager en anden karakter, oplysningsmæssigt og retligt, og det vil igen medføre, at det grundlæggende arbejde i sagen må overtages af landsskatteretten. Dette kan allerede ud fra hensynet til en hurtig behandling ikke anses som hensigtsmæssigt. Det vil tværtimod med ret stor sikkerhed medføre, at boets behandling også trækkes i langdrag.

En klageadgang for andre end boet vil i øvrigt kunne bevirke, at boet fristes til at forlade sig på, at de interesserede dog har en klageadgang, og en sådan ordning vil også betyde, at tyngdepunktet i en del sager vil blive behandlingen i anden instans, således at en sådan behandling ikke vil kunne undgås.

Spørgsmål 5.

Hvorfor kan skattemyndighedens afslag på en anmodning om forhåndsbesked ikke påklages?

Svar.

Forinden spørgsmålet behandles, skal det bemærkes, at forhåndsbeskeden er tænkt

som et praktisk hjælpemiddel, der stilles til rådighed for boerne på et forholdsvis tidligt tidspunkt, hvor det endnu ikke er aktuelt at foretage de skatteansættelser m. v., hvori forhåndsbeskeden til sin tid vil indgå. Hvor sagen ikke er forsvarligt oplyst, er det derfor ikke tvingende nødvendigt, at der på dette tidlige tidspunkt træffes afgørelse om de spørgsmål, hvorom boet har ønsket forhåndsbesked, idet afgørelsen kan vente, indtil den bliver aktuel ved skatteligningen, ved beregningen af passivposter efter kildeskattelovens § 33 A o.s.v.

Såfremt skattemyndigheden trods de mangelfulde oplysninger skulle træffe en afgørelse på det omtalte tidlige tidspunkt, ville den i vidt omfang være henvist til at bygge på et skøn. Sådanne skønsmæssige afgørelser er ifølge sagens natur altid forbundet med usikkerhed, og efter finansministeriets opfattelse ville det hverken stemme med boets og arvingernes interesser eller med det offentlige skattemæssige interesser, hvis der var pligt til at træffe en sådan afgørelse med bindende virkning på et tidspunkt, hvor det ikke er tvingende nødvendigt.

Som følge af det anførte kan skattemyndigheden efter den foreslåede § 33 A, stk. 5, i kildeskatteloven afslå at give forhåndsbesked, såfremt skattemyndigheden skønner, at sagen er så utilstrækkeligt oplyst, at det ikke er muligt at give en forsvarlig forhåndsbesked.

Såfremt landsskatteretten efter klage fra boet skulle kunne tilsidesætte skattemyndighedens skøn over oplysningernes tilstrækkelighed, måtte det forudsættes, at landsskatteretten på grundlag af de for den foreliggende oplysninger kunne danne sig et selvstændigt skøn, jfr. herved besvarelsen af spørgsmål nr. 13. Hvor boet ikke fremlagde andet materiale for landsskatteretten end de oplysninger, skattemyndigheden har anset for utilstrækkelige, må man derfor regne med, at landsskatteretten i langt de fleste tilfælde ville henholde sig til skattemyndighedens skøn og stadfæste afslaget på anmodningen om forhåndsbesked. I den slags tilfælde ville en klageadgang altså ikke have praktisk betydning; men den ville øge arbejdspresset i landsskatteretten.

Hvor landsskatteretten fandt grundlag

for at tilsidesætte skattemyndighedens skøn, måtte den formentlig hjemvise sagen til fornyet behandling hos ligningsdirektoratet eller skatterådet, som så skulle give forhåndsbesked på grundlag af de oplysninger, landsskatteretten havde anset for tilstrækkelige. Når henses til den sammensætning, som henholdsvis landsskatteretten og ligningsrådet har, ville det dog næppe være praktisk, om landsskatteretten således kunne hjemvise en sag til fornyet behandling i ligningsdirektoratet.

Hvor et skatteråd har afslået en anmodning om forhåndsbesked, vil ligningsdirektoratet kunne omgøre afgørelsen, hvis direktoratet finder, at der foreligger tilstrækkelige oplysninger. Det er hensigten at give udtryk herfor i de regler, finansministeren skal fastsætte efter den foreslåede § 32 D i ligningsloven (jfr. herved det den 8. oktober 1969 fremsatte lovforslag om ændring af ligningsloven).

Det spørgsmål kan tænkes rejst, om en klageadgang kan udformes således, at landsskatteretten selv skulle give forhåndsbesked, når den fandt det forsvarligt på grundlag af de for retten foreliggende oplysninger. En sådan ordning ville dog medføre, at landsskatteretten i realiteten skulle træffe afgørelse i sagen som første instans, og det ville stride imod landsskatterettens karakter af klagepåkendende instans og den heraf bestemte administrative opbygning og arbejdstilrettelæggelse.

Spørgsmål 6.

Kunne der ikke være behov for, at vurderingerne i henhold til loven kunne indbringes for en overvurderingsinstans?

Svar.

I skiftelovens § 48 findes en bestemmelse om, at arvingen af hensyn til bodelingen kan forlange aktivet vurderet af personer, der — ligesom efter kildeskatteloven — skal udpeges af skifteretten. Klage over en sådan skiftemæssig vurdering behandles af skifteretten, som har udmeldt vurderingsmændene (en såkaldt „afhjemling“ af vurderingen). For disse beslægtede vurderinger findes der således ikke nogen særlig permanent overinstans. Det er den normale klagevej, der benyttes.

I princippet er hverken skattemyndigheden eller boet bundet af resultatet af en skatte- og afgiftsmæssig vurdering efter kildeskattelovens § 16, stk. 3. Hvis skattemyndigheden fraviger boets egne værdier, kan boet imidlertid klage over værdifastsættelsen. Klagen skal i første række rettes til landsskatteretten og derefter til de ordinære domstole. Lovforslaget benytter således i § 16, stk. 4, ved klage over skatterådets værdifastsættelser den almindelige skattemæssige instansfølge, idet landsskatteretten og de ordinære domstole også uden for dødsbøbeskatningen virker som klageinstans, hvor der foreligger tvist om den skattemæssige værdi af et aktiv eller et passiv (landsskatterettens værdifastsættelse af fast ejendom er dog endelig og kan ikke indbringes for de ordinære domstole, jfr. landsskatteretslovens § 15, stk. 2).

Det vil næppe være hensigtsmæssigt med en særlig overinstans til at tage sig af klage over de skatte- og afgiftsmæssige vurderinger inden for dødsbøbeskatningen. En sådan overinstans skulle være i stand til at behandle klager over vurdering af alle former for aktiver og passiver, f. eks. så forskellige aktiver som fast ejendom, unoterede aktier, driftsmidler, good-will, fordringer, rettigheder samt indbogenstande. Hertil kommer, at overinstansen skulle kunne tage sig af de særlige juridiske spørgsmål, der kan opstå i forbindelse med en skatte- og afgiftsmæssig værdifastsættelse. Sagkundskab på så vidt forskellige områder ville det næppe være muligt at samle i en permanent klageinstans. Lovforslaget har derfor også valgt at lade skifteretten udpege sådanne vurderingsmænd, som må anses for specielt sagkyndige på netop det sagsområde, der omtvistes. Hvis vurderingsresultatet er behæftet med mere graverende fejl (vurderingen kan f. eks. hvile på urigtig formening om, at afdøde har været ejer af hele den faste ejendom eller hele erhvervsvirksomheden), eller hvor det efterfølgende viser sig, at der ikke er tale om et rent værdifastsættelsesproblem, idet spørgsmålet har forskellige juridiske aspekter, kan vurderingsresultatet tilsidesættes af skattemyndigheden. Boet har derefter adgang til at klage til de instanser, der normalt som klageinstans tager sig af sådanne vurderings spørgsmål inden for skatteområdet.

Spørgsmål 7.

Ville systemet med forhåndsbesked kunne virke betryggende, hvis kriminaliseringen flyttedes til *benyttelsen* af en forhåndsbesked, der var opnået ved urigtige eller vildledende oplysninger?

Svar.

Efter de foreslåede bestemmelser i kildeskattelovens § 33 A, stk. 6, bliver svaret på boets anmodning om forhåndsbesked bindende for det offentlige, så snart svaret meddeles boet. Boet bindes af svaret ved udløbet af den frist, der i landsskatteretsloven er fastsat for klage over forhåndsbesked, jfr. kildeskattelovens § 33 A, stk. 8, sammenholdt med de foreslåede bestemmelser i landsskatteretslovens § 10 a, stk. 1. De omstændigheder med hensyn til anskaffelsessum og anskaffelsestidspunkt m. v., som forhåndsbeskeden angår, skal, når klagefristen er udløbet, uprøvet lægges til grund ved boets skatteansættelse, ved beregningen af passivposter og ved skatteansættelsen af den, der får aktivet udlagt, og som ved udlægget indtræder eller succederer i boets skattemæssige stilling.

Ved udarbejdelsen af lovforslaget er der lagt afgørende vægt på, at boet og arvingerne (legatarerne) skal kunne nære ubetinget tillid til den forhåndsbesked, man har fået. Er forhåndsbeskeden afgivet på et urigtigt grundlag, mister den derfor heller ikke den bindende virkning. Den bliver således bindende, selv om en af arvingerne på svigagtig måde ved urigtige oplysninger har vildledt skattemyndigheden. Arvingen, som forsætligt eller ved grov uagtsomhed har afgivet urigtige oplysninger, kan efter kildeskattelovens § 75, nr. 4 — således som denne bestemmelse er foreslået affattet — straffes, hvis oplysningerne har været af betydning for forhåndsbeskeden, men forhåndsbeskeden er under alle omstændigheder bindende.

Forhåndsbeskeden skal således ganske risikofrit kunne *benyttes* af boet og arvingerne (legatarerne) lige fra det tidspunkt, hvor man har modtaget skattemyndighedens svar. På grundlag af svaret afgør boet og arvingerne, om aktiverne skal sælges eller udlægges, og hvis aktiverne skal udlægges, danner svaret grundlag for boets valg mellem succession efter kildeskattelovens

§ 33, stk. 1, og beskatning i boet efter § 33, stk. 3. En meget væsentlig del af *benyttelsen* finder således sted allerede før boets slutning, og *benyttelsen* begynder allerede på det tidspunkt, hvor svaret modtages af boet. Det taler afgjort for, at man bliver stående ved reglen om, at det er *afgivelsen* af oplysningerne, der kriminaliseres. Af formuleringen af § 75, nr. 4, fremgår det imidlertid, at reglen kun rammer sådanne oplysninger, som er af *betydning* for afgivelsen af forhåndsbeskeden. Er oplysningen således uden betydning, omfattes forholdet ikke af kildeskattelovens strafbestemmelse.

*Vedrørende forslag til lov om ændring af lov om afgift af arv og gave.**Spørgsmål 8.*

Udvalget anmoder om udkast til en regel, der i arveafgiftsmæssig henseende ligestiller faste samlivsforhold, der har givet sig udslag i formuefællesskab, med ægteskaber.

Svar.

Der er hverken i ægteskabslovgivningen eller i anden tilsvarende lovgivning regler om faste samlivsforhold eller om formuefællesskab mellem personer, der ikke er gift med hinanden. En regel af den art, der nævnes i spørgsmålet, må derfor forudsætte, at de nævnte begreber afgrænses i arveafgiftsloven. Afgrænsningen må skabe den nødvendige klarhed om borgernes retsstilling og gøre det muligt at administrere bestemmelsen i praksis.

a) Ved afgrænsningen af, *hvad der skal forstås ved et fast samlivsforhold*, må der tages stilling til, hvor længe de pågældende personer skal have levet sammen, for at forholdet kan betegnes som „fast“. I denne forbindelse må der også tages stilling til, om der kan opstilles et praktisk anvendeligt kriterium for, hvornår samlivet skal anses for påbegyndt eller ophørt, skønt dette ikke kan kontrolleres på grundlag af en officiel tilkendegivelse, der svarer til en vielse eller en skilsmisse. Det vil sikkert ikke være tilstrækkeligt at lægge vægt på, om de 2 personer har anmeldt samme bopæl til folkeregistret.

b) Afgrænsningen af, *hvornår samlivsforholdet har givet sig udslag i et formuefælles-*

skab, må bygge på et praktisk anvendeligt kriterium for, om personerne faktisk har været fælles om de formuegoder, som de hver især ejede. Det skyldes, at der med hensyn til samlivsforholdene ikke findes en retsordning svarende til ægteskabslovgivningens regler, hvorefter selve den officielle vielses-handling medfører, at alt, der ikke udtrykkelig gøres til særeje, indgår i det ægte-skabelige formuefællesskab, uanset hvordan rådigheden over formuen er fordelt mellem ægtefællerne.

I almindelighed kan man heller ikke regne med, at det finder udtryk i nogen offentlig registrering eller lignende, når 2 samlevende personer faktisk er fælles om et eller flere formuegoder.

I forbindelse med det her omtalte problem må der tages stilling til, hvor stor en del af formuen personerne skal have været fælles om. Det må således afklares, om det skal være tilstrækkeligt, at de har været fælles om enkelte formuegenstande, f. eks. indboet, eller om det — som et andet yderpunkt — skal være en betingelse, at ingen af personerne har holdt nogen del af sin formue uden for fællesskabet. Man må også her været opmærksom på, at ordningen må udformes således, at det er praktisk muligt at konstatere, om kravene er opfyldt.

Som nævnt af finansministeren under 1. behandling af lovforslaget (Folketings-tidende 1969-70, sp. 978) må en løsning af det rejste spørgsmål forudsætte, at de omtalte afgrænsningsproblemer afklares. Det er ikke anset for muligt at udarbejde det ønskede udkast uden nærmere direktiver herom.

Spørgsmål 9:

- a) I hvilket omfang anvendes den finansministeren tillagte dispensationsbemyndigelse i arveafgiftslovens § 3, næstsidste afsnit?
- b) Er bestemmelsen efter sin ordlyd anvendelig på de tilfælde af ikke offentlig registreret samliv, som blev nævnt under lovforslagets 1. behandling, herunder samboende søskende eller andre beslægtede samt samboende ikke beslægtede af samme eller forskelligt køn? I benægtende fald udbedes udkast til udvidelse af bemyndigelsen med henblik på disse tilfælde.

Svar:

Den nævnte regel i arveafgiftslovens § 3, stk. 5, lyder således:

„Hvis arvingen som arveladerens plejebarn har indtaget barns stilling i arveladerens hjem, samt hvis arvingen ved arveladerens død i længere tid har hørt til dennes husstand eller været økonomisk afhængig af ham, kan finansministeren tillade, at arveafgiften svares efter en lavere afgiftsklasse end den, arvingens slægtskabsforhold til arveladeren vil betinge. Har arvingen i de sidste 5 år før arveladerens død hørt til dennes husstand eller været økonomisk afhængig af ham og arvelodden ikke overstiger 2.000 kr., bortfalder arveafgiften.“

Ad a). Om bestemmelsens praktisering kan følgende oplyses:

1. Det er fast praksis at tillade arveafgiften beregnet efter afgiftsklasse A, når der har foreligget et *plejebarnsforhold* af den art, der nævnes i § 3, stk. 5.

2. I praksis er det altid anset for en betingelse for at anvende reglen om arvinger, der ved arveladerens død har hørt til hans husstand i længere tid; at arveladeren og arvingen stod over for hinanden som arbejdsgiver og arbejdstager.

Den største gruppe, der opnår afgiftsnedsættelse efter denne regel, er husbestyrerinder; men også andre arvinger kan opfylde betingelserne, f. eks. en medhjælper på afdødes landbrugsejendom.

3. Har der hverken foreligget et plejebarnsforhold eller et husstandsforhold som nævnt under 1 og 2, afhænger muligheden for afgiftsnedsættelse af, om arvingen har været økonomisk afhængig af arveladeren.

Nedsættelse efter reglen om økonomisk afhængighed kan bevilges, når arveladeren har forsørget arvingen og arvingen ikke har kunnet betale udgifterne til en rimelig livsførelse af sine egne arbejds- eller formueindtægter.

Afgiftsnedsættelse kan også bevilges, når arveladeren og arvingen har været gensidigt økonomisk afhængige af hinanden i den forstand, at de begge har levet i beskedne kår og derfor kun har kunnet klare sig økonomisk ved at være fælles om leveomkostningerne.

Afgiftsnedsættelse efter reglerne om husstandsforhold og om økonomisk afhængig-

hed har altid været opfattet som en socialt betonet hjælpeforanstaltning. I praksis graderes nedsættelsen derfor, således at arveafgiften efter et skøn tillades beregnet efter afgiftsklasse A, B eller C. Ved skønnet lægges der vægt på forholdets varighed, arvingens alder, arvens størrelse og arvingens økonomiske forhold i øvrigt.

Ad b). I svaret ad a) er det omtalt, at det efter „husstandsreglen“ kommer an på, om der har været et arbejdsgiver-arbejdstagerforhold mellem parterne, medens det efter reglen om økonomisk afhængighed kommer an på deres indbyrdes økonomiske forhold.

Det er derimod uden betydning, hvorledes det personlige forhold mellem de 2 personer har været. Hvor de foran omtalte betingelser er opfyldt, bevilges der derfor afgiftsnedsættelse uden hensyn til, om personerne var af samme eller forskelligt køn, eller til de omstændigheder vedrørende det personlige eller følelsesmæssige forhold imellem dem, der blev nævnt under 1. behandling af lovforslaget. Den slags forhold er altså ikke en hindring for afgiftsnedsættelse; men de kan heller ikke medføre, at nedsættelse bevilges, når de sædvanlige betingelser ikke er opfyldt.

Hvis arvingen er arveladerens broder eller søster, skal arveafgiften beregnes efter afgiftsklasse B. Ved afgørelsen af, om der i medfør af § 3, stk. 5, kan gives tilladelse til beregning efter afgiftsklasse A, lægges der alene vægt på, om en ubeslægtet arving ville have fået tilladelse til beregning efter klasse A efter den foran omtalte praksis. Broderen eller søsteren får således ikke afgiftsnedsættelse, hvis en ubeslægtet arving kun kunne have fået tilladelse til beregning efter klasse B eller C.

Har arvingen (f. eks. som afdødes fætter) krav på beregning efter klasse C, bevilges på tilsvarende måde beregning efter klasse A eller B, såfremt en ubeslægtet arving kunne have fået tilladelse til beregning efter disse afgiftsklasser.

Det kan ikke anses for foreneligt med ordlyden af § 3, stk. 5, at bevilge afgiftsnedsættelse, når der ikke har foreligget et husstandsforhold eller et økonomisk afhængighedsforhold.

En udvidet dispensationsregel af den art,

der nævnes i spørgsmålet, vil medføre de samme afgrænsningsproblemer som nævnt i besvarelsen af spørgsmål nr. 8. Hvis den nødvendige afgrænsning ikke foretages i loven, vil det blot betyde, at finansministeren stilles over for problemet som dispensationsmyndighed. Det må derfor påregnes, at den udvidede dispensationsregel ville have højst uheldige administrative konsekvenser i form af usikkerhed i afgørelserne og meget omfattende undersøgelser i hver enkelt sag. Man må endvidere regne med, at antallet af dispensationsansøgninger ville stige væsentligt. En sådan udvikling ville modvirke de igangværende bestræbelser på at forenkle administrationen.

Som følge af det anførte er det ikke anset for muligt at udarbejde et anvendeligt udkast på det foreliggende grundlag.

Spørgsmål 10.

Udvalget anmoder om oplysninger til belysning af den almindelige prisudvikling siden fastsættelsen af grænsen for afgiftsfrihed for ægtefæller til 50.000 kr.

Svar.

Bestemmelsen om, at den arv, der tilfalder arveladerens ægtefælle, er fritaget for afgift, når arven ikke overstiger 50.000 kr., blev indføjet i lov om afgift af arv og gæve ved lov nr. 52 af 4. marts 1964, der trådte i kraft den 1. april 1964.

Til belysning af den almindelige prisudvikling siden bestemmelsens ikrafttræden kan oplyses, at det indeks vedrørende forbrugerpriser, som Danmarks Statistik beregner, fra 1964 til september 1969 er steget med 37,6 pct.

Vedrørende forslag til lov om ændring af landsskatteretsloven.

Spørgsmål 11.

a) Hvorledes er mulighederne for, at en sag, der behandles af landsskatteretten, kan afsluttes forligsmæssigt, altså uden kendelse, eventuelt allerede på et tidligt stadium af sagen?

b) Findes der oplysninger om, i hvilket omfang en sådan forligsmæssig afslutning af sager praktiseres?

Svar.

Statens ligningsdirektorat har udtalt følgende om de stillede spørgsmål:

Ad a) „Såfremt ligningsdirektoratet inden sagens første tilbagesendelse til landskatteretten kan se, at der må gives klageren fuldt ud medhold i hans påstand, eller der under sagens behandling ved direktoratet på andet grundlag kommer til at foreligge enighed mellem direktoratet og klageren om en ændring af den påklagede ansættelse, kan direktoratet i medfør af § 20 i bekendtgørelse nr. 298 af 7. juli 1942 angående reglerne vedrørende ligningsdirektoratets og ligningsrådets virksomhed foranledige ændringen foretaget. I alle tilfælde, hvor sagens afslutning under direktoratets behandling har karakter af et forlig, må ændring af ansættelsen ikke foretages, forinden klageren skriftligt har erklæret, at han på betingelse af, at den pågældende ændring foretages, frafalder videre forfølgning af klagen. Det bemærkes, at det af bekendtgørelsens § 17, stk. 4, fremgår, at ligningsdirektoratet, bortset fra særlige tilfælde, ikke kan afholde forhandling med klageren og ej heller foretage gennemgang af hans regnskabsmateriale med henblik på en forligsmæssig ordning af sagen inden behandlingen i landsskatteretten.“

Ad b) „Under skatterådenes og amtskatterådenes behandling af klagesager sluttes en del af disse sager ved, at klageren frafalder klagen, uden at der kan angives noget tal herfor.

Direktoratet har i perioden 1. december 1968—27. november 1969 bemyndiget skatterådene til at nedsætte ansættelserne i 60 sager mod tilbagekaldelse af klagerne til landsskatteretten.

Herudover er et antal klagesager afsluttet i forbindelse med behandlingen af revisionsager.

Spørgsmål 12.

I hvilket omfang kan sager afgøres forligsmæssigt af statens ligningsdirektorat

uden forelæggelse af sagerne for de lokale skattemyndigheder?

Svar.

Ligningsdirektoratet har herom oplyst, at direktoratet vel kan ændre en ansættelse, uden at sagen har været forelagt de lokale myndigheder, men at en sådan forelæggelse dog normalt finder sted.

Spørgsmål 13.

Gælder lovens § 10, stk. 2, angående landsskatterettens påkendelse af skønsmæssige ansættelser også for rettens behandling af sager om forhåndsbesked?

Svar.

Landsskatteretslovens § 10, stk. 2, lyder således:

„Stk. 2. I det omfang den foretagne ansættelse har beroet på et skøn, kan den kun ændres, såfremt retten på grundlag af de for den foreliggende oplysninger kan danne sig et selvstændigt skøn.“

Som oplyst af finansministeren under 1. behandling af lovforslaget (Folketingstiden 1969-70, sp. 975) er det forudsat, at denne regel også skal anvendes i de sager om værdiansættelser i dødsboer, der er nævnt i den foreslåede § 10 a, stk. 1. Det er på tilsvarende måde forudsat, at § 10, stk. 2, skal anvendes i de sager, der i øvrigt er nævnt i § 10 a, herunder sager om forhåndsbesked.

Det er ikke anset for påkrævet at give en udtrykkelig regel om, at § 10, stk. 2, skal anvendes i de omtalte sager, idet bestemmelsen er i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige regler. Såfremt det anses for ønskeligt at tydeliggøre forholdet, kan det ske ved at indføre et sålydende 2. pkt. i den foreslåede § 10 a, stk. 1:

„§ 10, stk. 2, gælder også i de sager, der er nævnt i 1. pkt.“